

OMGAAN MET SLACHTOFFERS EN OMSTAANDERS VAN SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag vragen discrete maar duidelijke ondersteuning, zowel tijdens de feiten als onmiddellijk erna. Veel slachtoffers voelen zich schuldig of schamen zich, waardoor ze soms de feiten minimaliseren of zichzelf verantwoordelijk stellen voor wat is gebeurd.

Vergeet niet dat het melden van een feit een grote stap is voor het slachtoffer. Neem daarom elke melding ernstig en stel het slachtoffer altijd voorop.

Ook omstaanders kunnen extra aandacht en begeleiding nodig hebben. Je kan voor hen dezelfde stappen volgen als voor slachtoffers.

Volg dit stappenplan wanneer je een slachtoffer of omstaander wil helpen.

1. Maak een inschatting van de situatie

Heeft de persoon dringende medische hulp nodig?
Bel meteen de hulpdiensten via het nummer **112!**

Schat je in dat er geen dringende hulp nodig is?
Breng het slachtoffer naar een veilige plek waar die afgeschermd is van nieuwsgierige blikken. Als nadien blijkt dat er toch dringende medische hulp nodig is, contacteer je alsnog de hulpdiensten.

2. Vang het slachtoffer op

Het slachtoffer is op dit moment heel kwetsbaar: het is aan jou om de fysieke en mentale ruimte zo veilig mogelijk te maken.

— Luister en geloof

- Bied een luisterend oor aan.
- Andere werktaken zijn niet meer relevant. Jouw focus ligt op deze persoon.
- Stel korte en gerichte vragen:
 - Kan ik iemand contacteren?
 - Is er iemand in de buurt die je vertrouwt?
 - Waar heb je op dit moment nood aan?
 - Wil je een klacht indienen?

- Minimaliseer nooit de feiten.
- Gebruik **nooit** zinnen zoals deze:

- Dat is toch niet zo erg.
- Die had het waarschijnlijk niet zo bedoeld.
- Ben je zeker dat dit gebeurd is?
- Heb je een aanleiding gegeven?

— Wees duidelijk en eerlijk

- Wees duidelijk. Geef de controle terug aan het slachtoffer. Vraag naar wat die wenst.

- Stel vragen waar het slachtoffer ja of nee kan op antwoorden.
- Vraag naar wat het slachtoffer wenst dat er gebeurt met de pleger: met rust laten, aanspreken en informeren of buitenzetten.
- Vraag altijd toestemming als je verdere stappen wilt zetten (bv. 'Is het ok dat we je naar een andere ruimte brengen?')
- Probeer in de mate van het mogelijke uit te leggen wat de volgende stappen zijn zodat het slachtoffer niet voor verrassingen staat.

- Wees eerlijk

- Heb je zelf geen tijd om het slachtoffer op te vangen? Geef dat aan en haal er een collega bij. Zeg bv. 'Ik moet nu even weg, maar mijn collega zal je helpen'.
- Geef het aan als je een vraag niet kan beantwoorden of even niet weet hoe te reageren.

3. Doorverwijzing

Na de feiten verwijs je het slachtoffer naar de juiste hulpverleners en diensten. Het slachtoffer kiest zelf of die hierop in wenst te gaan.

— Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG)

Is er sprake van seksueel geweld? Dan kan het slachtoffer terecht bij het ZSG van UZ Gent. In het Zorgcentrum verwijs medische en psychologische hulpverleners het slachtoffer op. Het slachtoffer kan er ook beslissen om klacht in te dienen. In dat geval komt een zedeninspecteur van de politie ter plaatse.

— Klacht indienen bij de politie

Is er sprake van seksueel geweld en wil het slachtoffer niet naar het ZSG maar wel klacht indienen tegen de pleger bij de politie? Bel 101. Was er geen seksueel geweld maar wel een andere vorm van juridisch grensoverschrijdend gedrag (bv. betasten van de billen of borsten, seksistische uitlatingen, ...) dan is een doorverwijzing naar het ZSG niet nodig maar kan de politie wel een klacht registreren.

– **Wat als het slachtoffer geen hulp wil of geen klacht wil indienen?**

Grensoverschrijdend gedrag heeft een traumatische impact op het slachtoffer. Daarom is het niet altijd mogelijk om op het moment zelf in te schatten welke stappen die wil zetten. Wil het slachtoffer de politie niet betrekken en is er geen acuut gevaar meer? Dring dan aan op medische zorg, eventuele sociale begeleiding en indien nodig een ziekenhuisbezoek. Geef het visitekaartje mee met het overzicht van verschillende hulplijnen (zie visitekaartje in de toolbox).

Zorg ervoor dat het slachtoffer veilig thuis geraakt. Schakel hiervoor een vriend, personeelslid, ouder, ... in.

4. Nazorg en registratie

– **Een incident kan ook op jou als omstaander een indruk nalaten.**

Zorg voor jezelf en je collega's. Maak tijd om met elkaar te praten over wat gebeurd is.

– **Registreer een incident altijd voor verdere opvolging. Op stad.gent/neeisnee lees je hoe je dat doet.**

BELANGRIJKE TIPS OM NA SEKSUEEL GEWELD SPOREN TE BEWAREN

1. Kom onmiddellijk naar een ZSG. Weet dat na 72 uur er nog weinig tot geen sporen meer overblijven die bruikbaar zijn voor forensisch onderzoek.
2. Was of douche je niet, ook al is dit het eerste wat je zou willen doen.
3. Probeer niet te drinken of je mond te spoelen als er oraal contact is geweest.
4. Probeer niet te plassen en indien je wel moet, probeer het op te vangen in een potje en breng het mee naar het ZSG.
5. Vermijd fysiek contact met andere mensen.
6. Houd de kleren die je droeg tijdens het seksueel geweld aan of stop ze in papieren zakken en breng ze mee naar het ZSG. Probeer geen plastic zaken te gebruiken.
7. Stel dat je lakens hebt waarop er mogelijks sporen (bv. sperma) van de pleger te vinden zijn, stop die dan ook in een papieren zak en breng die mee naar het ZSG.
8. Als je je na het seksueel geweld hebt afgewreven met papier of iets anders, of een maandverband in je slip hebt gelegd, stop ook dat in een papieren zak en breng het mee naar het ZSG.
9. Neem indien mogelijk verse kleren en schoenen mee: na het forensisch onderzoek kan je op het ZSG douchen en verse kledij aantrekken. (Als dit niet lukt, geen nood: op het ZSG kan je ook vervangkledij krijgen of kan er iemand jouw kledij nabrengen).